

Notitie

Aan	Gemeente Utrecht, mevr. drs. D. Hoffmans, programmamanager Goederenvervoer
Van	Logitech, ir. J. van Wees
Datum	22 september 2014
Referentie	13061/012a
Onderwerp	Eindverslag 'Haalbaarheidsstudie Railterminal lage Weide'.
Bijlage(n)	- 'Spoorvervoer Lage Weide, overzicht bestaande spoorlocaties', d.d. 30 juni 2014 met kenmerk 13061/007/Gr/vN - 'Spoorvervoer Lage Weide, Haalbaarheidsonderzoek, Netwerkbijeenkomst 1 juli 2014', d.d. 1 juli 2014, kenmerk 13061/011

1 Projectopdracht

De Port of Utrecht (PoU) heeft Logitech verzocht om, in samenwerking met de betrokken bedrijven, de haalbaarheid van een railterminal op het bedrijventerrein Lage Weide concreet vast te stellen. Een belangrijke basis voor dit onderzoek was de informatie over de goederenstromen op Lage Weide, bekend vanuit eerder onderzoek door derden.

In de studie van Logitech zijn op hoofdlijnen de volgende stappen uitgevoerd:

1. Inventarisatie van:
 - de voorwaarden van een modal shift van weg naar spoor
 - de logistieke concepten voor goederenvervoer per spoor
 - de beschikbaar gestelde gegevens van het goederenvervoer op Lage Weide
2. Workshop 'Businesskansen railvervoer Lage Weide' met bedrijven en overheden
3. Inventarisatie bestaande railoverslagpunten op Lage Weide
4. Ronde tafel overleg met bedrijven met potentieel railvervoer, railvervoerder en overheden
5. Eindpresentatie netwerkbijeenkomst Port of Utrecht

2 Inventarisatie

Onderzocht is onder welke voorwaarden een modal shift van weg naar spoor haalbaar is. Het omslagpunt voor de kosten per tonkm blijkt te liggen bij ca. 250 km. Op het gebied van duurzaamheid blijkt uit onderzoek een lagere CO2-emissie per tonkm voor railvervoer. Op het gebied van veiligheid scoort het railvervoer beter dan het wegvervoer. Indien doorlooptijd een belangrijk criterium is, blijkt het spoorvervoer kortere doorlooptijden te hebben bij afstanden boven de 1.000 km.

Binnen het railvervoer worden een aantal logistieke concepten onderscheiden:

- Een full train load met een complete lading voor één klant
- Een container shuttle die fungeert als lijndienst met vaste bestemmingen volgens een vaste dienstregel, waar een verlader lading op kan boeken
- Wagenladingenverkeer of Unit Cargo met stukgoedlading voor meerdere bedrijven. De wagons worden verzameld op een rangeerterrein, waar ze worden samengevoegd naar dezelfde bestemming

Uit de beschikbaar gestelde gegevens van de goederenstromen van de bedrijven op en nabij Lage Weide blijken er slechts een beperkt aantal bedrijven te zijn met goederenstromen, die voldoende omvangrijk zijn en die over grote afstand over de weg worden getransporteerd. Het merendeel van de onderzochte bedrijven hebben een fijnmazige distributie binnen Nederland. Kansen voor spoorvervoer liggen er mogelijk voor een aantal bedrijven ingeval van verschuiven van hun ingaande goederenstromen naar Oost-Europa: bulkstromen zand, grind en graan. De ligging van Lage Weide in het spoornetwerk maken de kansen om te kunnen dienen als hub voor de zeehavens beperkt. De beste kansen lijken te liggen in het op beperkte schaal met minimale investeringen opstarten van spoorvervoer op bestaande overslaglocaties in een bestaand Unit Cargo Network.

3 Workshop Businesskansen railvervoer Lage Weide

Een workshop is gehouden om de tussenresultaten van de stap Inventarisatie te delen met de bedrijven op en nabij Lage Weide als input voor het vervolgtraject. In deze workshop worden de bevindingen van de inventarisatie overwegend onderschreven. Veel ondernemers zien kansen voor spoorvervoer maar voorzien ook diverse beperkingen: ontbreken van een ketenregisseur, weinig flexibiliteit, slecht imago op het gebied van betrouwbaarheid, m.n. in Zuid-Europa.

4 Huidige overslaglocaties Lage Weide

Uit de inventarisatie en de workshop is gebleken dat de realisatie van een nieuwe railterminal op Lage Weide niet haalbaar is, maar dat de beste kansen lijken te liggen in het op beperkte schaal tegen lage kosten opstarten van spoorvervoer op bestaande overslaglocaties.

In juni 2014 is geïnventariseerd op welke bestaande locaties bij concrete vraag naar spoorvervoer, laagdrempelig en met minimale investeringen, de overslag van de goederen (container, bulk en/of wagenladingsvervoer) kan worden gerealiseerd. Hieruit zijn de volgende locaties naar voren gekomen:

1. Spoor aansluiting Strukton
Deze sporen op het terrein van Strukton lijken door hun ligging, zeer korte lengte en het doorsnijden van de bedrijfsvoering van Strukton (spoorterrein lijkt op dit ogenblik enkel in gebruik voor opslagdoeleinden) niet erg geschikt voor overslag van goederen van derden.
2. Spoor aansluiting Bonder
De relatief lange sporen en naastliggende verharding worden gebruikt voor overslag van bulkgoed. Een overdekte hal over één van de sporen maakt droge overslag van stukgoed mogelijk. Containeroverslag lijkt hier realiseerbaar, waarbij onderzocht moet worden of de naastliggende verharding hiervoor geschikt is.
3. Laad- en losplaats Isotopenweg
Een spoor met beperkte lengte en naastliggende verharding van betonplaten biedt mogelijkheden voor diverse overslag op beperkte schaal.
4. Emplacement Atoomweg
De relatief lange sporen liggen ingeklemd tussen twee openbare wegen. Er zijn vier kleine laad- en losplaatsen aanwezig waar op zeer beperkte schaal diverse overslag zou kunnen plaatsvinden.
5. Spoor aansluiting Van Heezik
Eén spoor met beperkte lengte, deels in een overdekte hal met zijperron, wordt gebruikt voor stukgoed overslag. Andere vormen van overslag lijken hier niet goed inpasbaar

De bestaande railoverslagpunten op Lage Weide zijn uitgebreid beschreven in het rapport 'Spoorvervoer Lage Weide, overzicht bestaande spoorlocaties', d.d. 30 juni 2014 met kenmerk 13061/007/Gr/vN.

5 Ronde tafel overleg potentieel railvervoer Lage Weide

In eerste instantie is in overleg met de grootste spoorverlader op Lage Weide gesproken op welke wijze het spoorvervoer van en naar Lage Weide kan worden gestimuleerd. Belangrijke spelers hierbij zijn:

- een aantal belangrijke (weg)vervoerders
- een aantal potentiële verladers, die mogelijk lading hebben voor het spoor
- een grote railvervoerder met een groot netwerk
- de Port of Utrecht, om pilottreinen laagdrempelig op te kunnen starten middels eventuele subsidies.

Op basis van dit vooroverleg is een ronde tafel bijeenkomst georganiseerd met deze partijen.

De belangrijkste conclusie van deze ronde tafel bijeenkomst is dat er mogelijk op korte termijn weer spoorvervoer op Lage Weide gaat worden uitgevoerd en dat dit mogelijk als katalysator kan dienen voor meer spoorvervoer. Hierbij is afgesproken dat de spoorvervoerder en Logitech contact onderhouden over de voortgang van de contractonderhandelingen voor het spoorvervoer Op Lage Weide. Een belangrijke basis moet zijn een goede samenwerking tussen de bedrijven met mogelijk spoorvervoer.

6 Eindpresentatie netwerkbijeenkomst PoU

In een netwerkbijeenkomst van de PoU zijn de bevindingen van het haalbaarheidsonderzoek 'Spoorvervoer Lage Weide' gepresenteerd.

Op Lage Weide lijkt sprake te zijn van een 'vliegwieleffect' voor het spoorvervoer. Er gaat mogelijk op korte termijn weer spoorvervoer op Lage Weide plaats vinden. Dit vergroot de kansen voor aanhaken van nieuwe verladers. Er is een overheid (PoU) die onder voorwaarden financiële ondersteuning wil verlenen om kansrijke pilotprojecten voor een modal shift van weg naar spoor op Lage Weide op te kunnen starten.

De presentatie op deze netwerkbijeenkomst is bijgevoegd als 'Spoorvervoer Lage Weide, Haalbaarheidsonderzoek, Netwerkbijeenkomst 1 juli 2014', d.d. 1 juli 2014, kenmerk 13061/011.

7 Conclusies en monitoring

Uit dit onderzoek is gebleken dat de realisatie van een nieuwe railterminal op Lage Weide niet haalbaar is, maar dat de beste kansen voor een modal shift van weg naar spoor lijken te liggen in het op beperkte schaal tegen lage kosten opstarten van spoorvervoer op bestaande overslaglocaties. Spoorvervoer op Lage Weide door een vervoerder met een groot netwerk, vergroot de kansen voor het aanhaken van nieuwe verladers. De overheid kan hierbij een ondersteunende rol nemen door onder voorwaarden pilotprojecten op het gebied van modal shift financieel te ondersteunen.

Op korte termijn gaan er mogelijk weer treinen rijden op Lage Weide. Logitech zal de stand van zaken bij de vervoerder(s) op Lage Weide het komend jaar tot 2016 monitoren en terugkoppelen aan de PoU. Terugkoppeling naar en monitoren van de stand van zaken bij de bedrijven vindt plaats door de PoU.